

de Bibliotheek
op school

Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 623 05 66

info@lezen.nl
lezen.nl
KvK 41208274

Geachte [...],

Ten voorbereiding op het commissiedebat van 16 oktober a.s. over de curriculumherziening en de voortgangsrapportage Masterplan basisvaardigheden brengen we graag het volgende bij u onder de aandacht.

Stichting Lezen¹ constateert dat de mist rond de dalende trend in het leesonderwijs² lijkt op te trekken. We weten inmiddels uit onderzoek³ welke ingrediënten bijdragen aan effectief leesonderwijs: dat zijn o.a. leesbevordering en het bieden van een rijke taalomgeving. Het Ministerie van OCW neemt die kennis als uitgangspunt voor het Masterplan basisvaardigheden, er zijn platforms om die kennis steeds breder te verspreiden⁴, steeds meer scholen gaan met die inzichten aan de slag en steeds meer bibliotheken ondersteunen scholen daarbij. We zijn blij dat de noodzaak van leesbevordering breed erkend wordt. Tegelijkertijd willen we graag benadrukken dat het essentieel is dat effectief leesonderwijs duurzaam verankerd wordt in het onderwijsbeleid. We vragen daarom uw inzet om te zorgen dat leesbevordering hoog op de politieke agenda blijft staan.

Masterplan basisvaardigheden

In de vierde voortgangsbrief Masterplan basisvaardigheden (d.d. 30 mei 2024) van toenmalig minister Paul valt te lezen dat sinds de zomer ruim 5.000 scholen aan de slag zijn met de subsidie Verbetering basisvaardigheden (pijler 1 uit het Masterplan). Scholen zetten deze subsidie vaak in om te professionaliseren. Daarbij zetten zij de bibliotheek vaak in als taal- en leesexpert. In het voortgezet onderwijs betreft zelfs de helft van de scholen de bibliotheek bij hun plannen voor professionalisering. Het is goed om in het Hoofdlijnenakkoord te lezen dat de verbetering van de basisvaardigheden absolute prioriteit krijgt zodat deze professionaliseringslag zich kan voortzetten.

Het ministerie investeert de komende jaren vanuit het Masterplan basisvaardigheden (pijler 4) ook in de effectief bewezen leesbevorderingsprogramma's BoekStart en de Bibliotheek op school. Concreet gaan dit jaar en de komende drie jaar 3.295 kinderopvanginstellingen en

¹ Stichting Lezen ontwikkelt al vele jaren wetenschappelijk bewezen leesbevorderingsprogramma's en -campagnes om literatuureducatie en leesbevordering - en daarmee ook leesvaardigheid - te stimuleren. We werken samen met bibliotheken, onderwijsinstellingen, kinderopvangorganisaties en jeugdgezondheidszorg om een complete en effectieve aanpak van leesbevordering te verzorgen voor kinderen en jongeren tot twintig jaar.

² Verschillende (internationale) onderzoeken, zoals [PIRLS](#), [PISA](#) en [Peil.Leesvaardigheid](#) (Inspectie van het Onderwijs), laten

zien dat kinderen en jongeren met een steeds groter risico op laaggeletterdheid het onderwijs verlaten.

³ Zie bijvoorbeeld de kennisbundel *De zeven pijlers van onderwijs in begrijpend lezen*.

⁴ Zie platforms zoals [lezeninhetpo.nl](#), [rijketeksten.org](#), [masterplanbasisvaardigheden.nl](#), [onderwijskennis.nl](#) en zie samenwerkingsverbanden zoals de Leescoalitie en Kennistafel Effectief Leesonderwijs.

BoekStart en de Bibliotheek op school zijn ontwikkeld door Stichting Lezen in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek.

De programma's worden onder de noemer Kunst van Lezen gefinancierd door het ministerie van OCW.

scholen in het primair onderwijs, het vmbo, het praktijkonderwijs en het beroepsonderwijs voor het eerst samenwerken met de lokale bibliotheek via BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek *op school*. In totaal doen er vanaf 2012 al 2.870 kinderopvanglocaties (31%), 3.335 basisscholen (49%) en 290 voornamelijk vmbo-scholen (20%) mee aan de programma's. Deze interventies dragen bij aan leesvaardigheid, leesmotivatie en effectief leesonderwijs door het creëren van een rijke leesomgeving waarin een actueel en breed boekenaanbod en expertise vanuit de bibliotheek beschikbaar zijn.

Effectieve programma's als BoekStart en de Bibliotheek *op school* zijn nu afhankelijk van incidentele subsidies, maar willen we het tij keren⁵, dan is duurzame verankering nodig. Dat blijkt ook uit het rapport van Kwink groep in opdracht van OCW *Onderzoek voorwaarden duurzame verankering de Bibliotheek op school*⁶, dat geschreven is naar aanleiding van de motie-Mohandis⁷. Naast structurele investeringen in de Bibliotheek *op school* is het zeker zo belangrijk voor de ontluikende geletterdheid, met name in taalarme gezinnen, om structureel aandacht te geven aan de expertiseondersteuning en de leesomgeving binnen kinderopvang, voorschool en consultatiebureaus via het programma BoekStart.

Curriculumherziening

Recentelijk hebben de Kamerleden Paternotte en Stoffer een motie ingediend om scholen in staat te stellen bewezen effectief leesonderwijs aan te bieden met kennisrijke teksten in andere vakgebieden. Het verwezenlijken van een rijke leesomgeving is ook opgenomen als aanbodsdoel in de nieuwe conceptkerndoelen Nederlands (gecoördineerd door SLO).

Daarnaast heeft literatuur (rijke teksten) een grotere plaats gekregen. Stichting Lezen was betrokken bij de totstandkoming en is blij met de weloverwogen keuze voor deze nieuwe kerndoelen. We sluiten ons aan bij de verwachtingen van het ontwikkelteam om met de nieuwe kerndoelen een impuls te geven aan thematisch leesonderwijs waarin leerlingen uitgedaagd worden om leeservaringen op te doen, kennis te ontwikkelen en met elkaar in gesprek te gaan over de inhoud van teksten. Zo kunnen de gestelde ambities voor de leesvaardigheid van leerlingen beter behaald worden en ontwikkelen ze een minder negatieve houding ten opzichte van lezen. Het invoeren van deze conceptkerndoelen is van belang om het lees- en literatuuronderwijs verder te versterken.

Vragen bij de aandachtspunten

Stichting Lezen zou graag bij deze twee aandachtspunten de volgende vragen aan u voorleggen.

- Hoe zorgen we ervoor dat leesbevordering in de vorm van BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek *op school* duurzaam verankerd wordt in kinderopvang en onderwijs?

⁵ Zie *Het tij keren kan! Activiteitenplan Stichting Lezen 2025-2028*.

⁶ Zie *Onderzoek voorwaarden duurzame verankering de Bibliotheek op school*.

⁷ Zie motie-Mohandis c.s. (22 november 2022).

vervolg
[onderwerp]

de Bibliotheek
op school

- Deelt de staatssecretaris onze mening dat het vastleggen en implementeren van de conceptkerndoelen Nederlands essentieel is, zodat leraren in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs duidelijkheid krijgen over de mogelijkheden om optimaal lees- en literatuuronderwijs te bieden?

We stellen het zeer op prijs indien u bovenstaande punten kunt meenemen in uw voorbereiding op het commissiedebat.

Met vriendelijke groet,

Mark van Kampen, manager bedrijfsvoering
Adriaan Langendonk, manager leesbevorderingsprogramma's
Martijn Nicolaas, teamleider inhoudelijk specialisten
Stichting Lezen